

Lägesrapport 2013

Kontrollprogram för omgivningspåverkan vid f.d. Klippans Läderfabrik

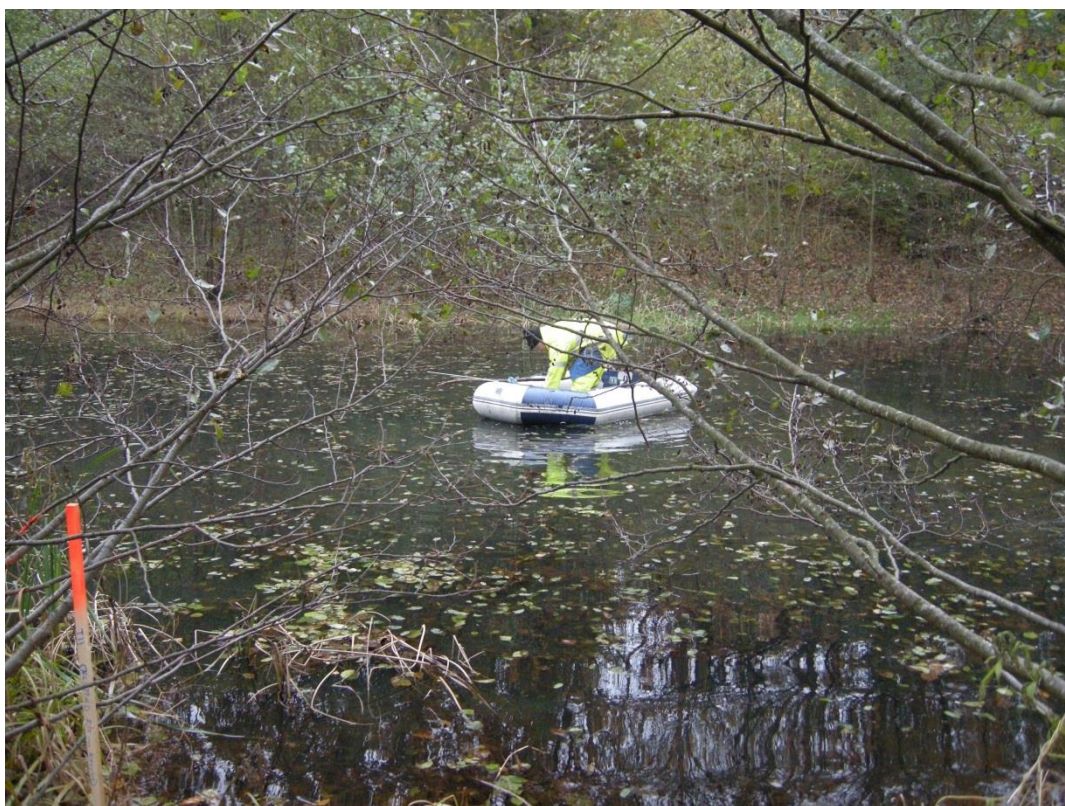

Foto: Anneli Palm, Tyréns

Inledning

Rivning och sanering av f.d. Klippans Läderfabrik finansieras genom bidrag från länsstyrelsen i Skåne län. Denna lägesrapport inges till länsstyrelsen inför revideringen av det regionala programmet för efterbehandling.

Klippans kommun har ansökt och beviljats följande bidrag:

- Rivning av byggnader (etapp 1), 30 Mkr, Lst dnr 577-29118-07.
- Förberedelser för sanering, 9 Mkr, Lst dnr 577-59938-07
- Sanering av villaträdgårdar (etapp 2), 8,2 Mkr + 2,2 Mkr, Lst dnr 577-83760-09
- Kontrollprogram för omgivningspåverkan för etapp 3, 1,6 Mkr, Lst dnr 277-11347-2011

Denna lägesrapport avser projekt Kontrollprogram för omgivningspåverkan och avser perioden oktober 2012 t.o.m. september 2013. Bidrag för kontrollprogrammet beviljades först i december 2011, innan dess låg det inom ramen för rivning av byggnader. Den ekonomiska redovisningen i denna rapport utgår därför från dess att bidrag beviljades för kontrollprogrammet separat.

Beskrivning av vidtagna aktiviteter och uppnådda resultat

Kontrollprogrammet startades upp redan inför rivningen av läderfabriken och då som en del av rivningsprojektet. Sedan december 2011 är kontrollprogrammet ekonomiskt ett helt fristående projekt. Här redovisas dock alla aktiviteter och uppnådda resultat det senaste året.

- 1. Upphandling av konsult för utförande av kontrollprogram**
- 2. Årsrapportering för 2012 samt avslut COWI:s uppdrag**
- 3. Utförande av kontrollprogram från 1 jan 2013**
- 4. Myndighetsgranskning av kontrollprogram**
- 5. Ansöka om medel för kontrollprogram i samband med ansökan för stora saneringen**

I det följande beskrivs de vidtagna aktiviteterna och uppnådda resultat mera ingående:

1. Upphandling av konsult för utförande av kontrollprogram

I lägesrapporten som skickades in hösten 2012 nämndes den tvist som kommunen hamnat i med den i uppdraget upphandlade konsulten COWI. Tvisten slutade med att avtalet bröts och att ny upphandling av konsult för utförande av kontrollprogram därför blev nödvändig.

Efter årsrapportering för 2011 framkom ett antal förslag på hur kontrollprogrammet kunde förändras. Inför upphandlingen gjordes en översyn av de handlingar som styr kontrollprogrammet och förändringarna arbetades in. För ändamålet engagerades Structor, som tagit fram förslaget till kontrollprogram i första skedet. I övrigt har Klippans kommun tillsammans med Conviro tagit fram förfrågningsunderlaget för upphandlingen.

Upphandlingen annonserades i oktober 2012 och anbuderna var kommunen tillhanda den 16 januari 2013. Öppning, prövning och utvärdering utfördes i enlighet med LOU och kommunens policy. Vid anbudstidens slut hade fem anbud kommit in. Anbudsgivarna prövades avseende administrativa krav, ekonomisk ställning och teknisk förmåga. Anbuderna prövades med avseende på erbjuden

kompetens och genomförandebeskrivning med tidplan och budget. Efter prövning stod det klart att fyra av de fem anbudsgivarna gått vidare till utvärdering. Anbuderna utvärderades så att priset värderades till maximalt 80 poäng. Utöver det kunde anbudsgivarna få 20 poäng för erbjuden kompetens. Vid utvärderingens slut stod det klart att Ekologgruppen vunnit upphandlingen. Ekologgruppen fick maximal poäng på kompetens och låg näst bäst till prismässigt.

Ingen av de andra anbudsgivarna valde att överpröva upphandlingen och avtal kunde tecknas med Ekologgruppen i slutet på februari 2013.

Klippans kommun upplever att resultatet från upphandlingen fallit mycket väl ut. Att göra om upphandlingen innebar också att innehållet i underlaget ifrågasattes och diskuterades på nytt vilket har varit nyttigt. Erfarenheter från tidigare upphandling och utförande av kontrollprogram ledde till att underlaget förtydligades och att ersättningsformen i uppdraget ändrades från rörligt till fast arvode. Vid anbudstidens slut hade fem anbud inkommit vilket bedöms som ett fullgott antal för att få en god konkurrenssituation. Intressant i sammanhanget är att en spridning bland anbudsgivarna kunde noteras där två av dem bedöms vara experter på miljötekniska undersökningar medan de andra tre är mer inriktade mot biologi, ekologi och miljöövervakning. De senare låg både lägre i pris och samlade fler poäng för kompetens. Kommunen ser stora fördelar i att kompetensen inom projektet breddas och anser att det är rätt att fokus i kontrollprogrammet ligger inom biologi, ekologi och miljöövervakning snarare än traditionella miljötekniska undersökningar.

2. Årsrapportering för 2012 samt avslut COWI:s uppdrag

COWI ställde enligt överenskommelse med kommunen upp på att utföra provtagning för hela 2012. Kvartalsvis rapportering har skett som vanligt och resultaten har även sammanställts i en årsrapport. Årsrapporten har kommunicerats med kommunen och Conviro i flera omgångar. Parallellt med COWI:s årsrapport har Conviro tillsammans med kommunen upprättat en rapport med tolkningar av de rapporterade resultaten i årsrapporten. Rapportering till Länsstyrelsen skickades formellt in i juni 2013 men fick skickas om då filerna inte kunnat laddas ner. Länsstyrelsen har i ett meddelande daterat 2013-09-12 besvarat årsrapporten. Några synpunkter framfördes och dessa kommer att beaktas till kommande årsrapport.

COWI:s uppdrag avslutades kort efter att årsrapporten bedömdes som färdig. I samband med avslutet gjordes även slutreglering av ekonomin och bla. godkändes några ÅTOR som hade dröjt.

Precis som vid upprättandet av årsrapporten för 2011 har kommunen upplevt att konsulten slarvat vilket gjort att rapporten har fått revideras vid flera tillfällen. I samband med att Ekologgruppen engagerades i uppdraget upptäcktes även konstigheter i mätserier längre tillbaka, vilket också fick korrigeras. Årsrapportering bör kunna skickas till tillsynsmyndigheten under första kvartalet kommande år för att de ska ha en möjlighet att påverka och förändra provtagningen och så har alltså inte skett.

Avslutet med COWI gick lugnt till och kommunen upplever det som positivt att COWI har ställt upp och på ett prestigelöst sätt delat med sig av sina erfarenheter i uppdraget .

3. Utförande av kontrollprogram från 1 januari 2013

Startmöte i uppdraget hölls med Ekologgruppen i mars 2013. Inför startmötet hade en genomgång av samtliga provpunkter ute i fält gjorts, vid fältbesöket närvarade både COWI och Ekologgruppen. Provtagning för kvartal 1 blev något försenad pga bytet av konsult och utfördes i början på april

2013. Därefter har provtagningen följt gängse tidplan med provtagning för kvartal 2 i maj och för kvartal 3 i augusti.

Inför uppdragsstarten hade kommunen krävt att Ekologgruppen skulle upprätta rutinbeskrivningar och mallar för fältprotokoll vilket också gjordes.

För rapportering av provtagningsresultat föreslog Ekologgruppen ett helt nytt redovisningssystem som bygger på att data lagras i en enklare databas i excel. Rapportering görs för kvartalet och i kvartalsrapporten ingår innevarande kvartals provtagning samt avvikelser och allmänna observationer. Filen med samtliga mätdata uppdateras allt eftersom mätdata kommer in och Ekologgruppen föreslog att Klippans kommun kan lägga filen på sin hemsida. Vem som helst som är intresserad kan då gå in och titta på mätserier, i programmet ingår även enklare knappar för att sortera mätresultat per provpunkt, ta fram maxvärden etc. Klippans kommun ansåg att detta redovisningssystem var en klar förbättring och gjorde en tilläggsbeställning till Ekologgruppen att lägga in tidigare års mätdata i databasen.

Resultatet av utförandet av kontrollprogrammet så här långt bedöms som mycket gott. Ekologgruppen har varit noggranna i sina förberedelser inför fältarbetet och ute i fält har provtagningen gått smidigt. Att COWI ställde upp och visade och delade med sig av sina erfarenheter i fält bedöms vara oerhört värdefullt och sannolikt har detta gjort att många misstag eller oklarheter har kunnat överbryggas i tidigt skede.

Vidare upplever kommunen en klar förbättring i det förändrade sättet att rapportera. Istället för att skicka tunga pdf-filer är rapporten nu en liten del som kopplas till databasen som lätt kan hämtas ner från kommunens hemsida (alternativt skickas med vid rapportering).

Ekologgruppen är experter inom akvatisk biologi och miljöövervakning och sköter den löpande kontrollen av flera stora vattendrag. Eftersom stort fokus i kontrollprogrammet ligger i att försöka bedöma påverkan på Bäljane å och dess bottenfauna är det en stor fördel att arbeta med konsulter med denna kompetens.

4. Myndighetsgranskning av kontrollprogram

Som tidigare nämnts skickades årsrapporten för 2012 in under sommaren 2013. Kvartalsrapport 1 och 2 skickades in direkt efter semestrarna. Länsstyrelsen har inkommit med svar avseende årsrapporten i september 2013. Kvartalsrapporterna har ännu ej besvarats

Att årsrapporteringen skickats så sent som sommaren efter årsskiftet är inte bra. Förhoppningsvis blir årsrapporteringen både enklare och snabbare framöver. I och med det nya redovisningssystemet som föreslås för kvartalsrapporterna hade det varit önskvärt om Länsstyrelsen velat ha en dialog med kommunen kring detta, men så har ännu ej skett. Rapporteringen för kvartal 1 dröjde till efter semestrarna vilket inte är bra men med tanke på att provtagningen kunde utföras först i april på grund av den nya upphandlingen så bedöms ändå resultatet som gott. Framöver kommer rapportering sannolikt att kunna skötas snabbare in på provtagningen.

5. Ansöka om medel för kontrollprogram i samband med ansökan för stora saneringen

I samband med att kommunen ansöker om medel för den stora saneringen, Etapp 3 av Klippans Läderfabrik, söks även medel för att utföra kontrollprogrammet fram till 2022. Det bidrag som är beviljat för att utföra kontrollprogrammet kommer att användas tills det är slut men kommunen anser

att kontroll bör pågå under saneringen samt ett antal år efter. Ansökan om medel för etapp 3 har skickats in till Länsstyrelsen som i sin tur skickat ansökan till Naturvårdsverket i maj 2013.

Planerade aktiviteter

1. Upprätta årsrapport för 2013
2. Utföra kontrollprogram 2013-2014
3. Myndighetsgranskning av kontrollprogram

Tidplan

Kontrollprogrammet löper enligt tidplan som överenskommits mellan kommunen och Ekologgruppen. Provtagning sker kvartalsvis så länge projektet ligger i förberedelsefas.

Resursåtgång och ekonomi

Projektet har rekviderat medel ur Länsstyrelsens ram för åtgärder enligt bidragsbeslut (Lst dnr 577-11347-2011).

Tabell 1. Rekvirerade medel

År	Rekvirerade medel (kr)
2011	15 604
2012	444 692
2013 (kv 1+2)	564
Totalt	460 860
Bidrag	1 600 000
Återstående medel	1 139 140

Värt att notera i tabell 1 är att för 2013 har hittills bara 564 kr rekvirerats. Detta beror på att Ekologgruppens fakturor släpat då arbetena i uppdraget inte kom igång förrän i april. Vidare nåddes ekonomisk överenskommelse med COWI först innan semestern vilket gör att även deras faktura kommer belasta kvartal 3. För kvartal 3 ligger fakturor i storleksordningen 300 tkr som kommer att skickas för rekvirering. En uppskattning av återstående medel i projektet gjordes i samband med redovisning av prognos till Länsstyrelsen i e-postmeddelande 2013-09-17.

Positiva och negativa erfarenheter

En djupare analys av erfarenheter från projektet kommer att göras när hela projektet "Kontrollprogram för omgivningspåverkan" har avslutats. Några preliminära iakttagelser kan dock göras.

Positivt:

- Upphandlingen av nya konsulter gjorde att underlaget till kontrollprogrammet sågs över igen vilket sannolikt lett till bättre kvalitet på handlingarna och därmed utförandet av kontrollprogrammet.
- Ekologgruppen har hög kompetens inom områdena biologi, ekologi och miljöövervakning vilket bedöms som en tillgång i projektet då denna kompetens hittills har saknats.
- Ekologgruppen föreslog ett helt nytt sätt att rapportera kontrollprogrammet på. Det nya sättet bedöms som enklare för såväl kommunen, konsulten och Länsstyrelsen.
- Ekologgruppen är noggranna och har hittills visat stor samarbetsvillighet.
- COWI har visat stor prestigelöshet och varit mycket hjälpsamma vid erfarenhetsåterföring till Ekologgruppen.

Negativt:

- Det tog återigen för lång tid att färdigställa årsrapporten.
- Länsstyrelsen har inte varit så aktiv i projektet trots att kommunen stött på och velat ha synpunkter bl.a. på det förändrade rapporteringssättet.

Zara Isaksson, Klippans kommun
Projektledare och beställarombud

Tomas Henrysson, Conviro AB
Extern projektledare/kompetensstöd